

sen haltuunsa. Mahdollisesti voi vielä löytyä korppeita, por-
kille kuuluvia esineitä yleistä, talteenotettavien varusteita,
mutta taitaa se olla niin pieni kunnossa, että se kelpaa perin-
pöytästä korjaukseen ennen lähtöä.

Kun vielä mainitsen, että porsti kelpaa pienempiä
korjauksia ja siistimistä, mutta muuten on kunnossa, lienee
kaikki sanottu, mitä minä pantapöydällä lähtökäynnillä oli
mahdollista todeta.

Mitä taas paitsi talustamohollisuuksilla tulee,
mainitsen jo viittauskappaleista saaden halvit avustukset. Ka-
lustus edistyneet valitkainaan kyttykseen sotamalliverasto-
ta tarpeellisen määrän ja sotilasviranomaiset ovat valmiit
nopeasti vapauttamaan kyttykseen koko pankkikassan sekä
vartiostarin suuren. Sitä vastoin pyydäisivät he talustak-
si suora kyttyä toista kerrasta Sortavalan sotilashallinnon
kalkunsa tarpeisiin ainakin muutama kauden ajan ja
huolehtisi aikanaan vartiokappaleita silloin myös pankin var-
tiossesta, mikä olisi tarpeellista osittain saaneen kolmas-
vian kunnostamista.

Ilmeä voisi pankin läsi Sortavalan kassan läsi
siirtää talustansa suuren kunnostamaan ja osalla siel-
lä viittauskappaleita ensi kunnossapidossa ja siirtää pankin
ja läsi kunnossapidossa. Pitkärannassa, lokakuun 23 päivä 1941.

Kuten tässä kertomuksesta ilmenee, oli kassan läsi
siirtää talustansa suuren kunnostamaan ja osalla siel-
lä viittauskappaleita ensi kunnossapidossa ja siirtää pankin
ja läsi kunnossapidossa. Pitkärannassa, lokakuun 23 päivä 1941.

Kuten tässä kertomuksesta ilmenee, oli kassan läsi
siirtää talustansa suuren kunnostamaan ja osalla siel-
lä viittauskappaleita ensi kunnossapidossa ja siirtää pankin
ja läsi kunnossapidossa. Pitkärannassa, lokakuun 23 päivä 1941.

Ilmoitin olevani hänen kanssaan samaa mieltä ja lu-
pasin tehdä voitavani, että kaikki toivomukset tulisivat tyy-
dytetyiksi. Näin ollen ei hänellä ollut mitään muistuttamista
siirtymistämme vastaan, joten saatoimme hyvällä omatunnolla
suunnitella uutta järjestelmää ja siitä aiheutuvia toimenpi-
teitä.

EVERSTI VEISTARON TOIVOMUS.

Katsoin nyt olevan aihetta ottaa uudestaan yhteyden
everstiluutnantti Veistaroon ja tiedoittaa hänelle, että tar-
koituksemme oli lähitulevaisuudessa siirtyä Sortavalaan.

Hän myönsi arvanneensa näin tapahtuvan nyt, kun kau-
punkki oli vallattu, mutta, vaikka hän myönsi pankin olevan
tarpeen Sortavalassakin, ei hän voinut katsoa muutosta oikein
onnistuneeksi, jos ei olisi mahdollista järjestää toimintaa
osaksi myös Pitkärannassa. Hän ja muutkin hänen kanssaan oli-
vat sitä mieltä, että oli melko järjetöntä siirtyä rintamal-
ta pois päin, kun tarkoitus oli - mikäli mahdollista - päinvas-
tainen.

Ilmoitin olevani hänen kanssaan samaa mieltä ja lu-
pasin tehdä voitavani, että kaikki toivomukset tulisivat tyy-
dytetyiksi. Näin ollen ei hänellä ollut mitään muistuttamista
siirtymistämme vastaan, joten saatoimme hyvällä omatunnolla
suunnitella uutta järjestelmää ja siitä aiheutuvia toimenpi-
teitä.

Nyt olin tilaisuudessa ehdottamaan pankin rintama-
toimintaa koskevia suunnitelmiani toteutettaviksi ainakin o-
saksi samalla kun ilmoitin Johtokunnalle everstiluutnantti
Veistaroon ajatukset ja toivomukset. Näin tapahtuikin ja elo-
kuun 26. päivänä lähetin Johtokunnalle seuraavan kirjeen:
"Koskee: Pankkitoiminnan järjestämisestä
Laatokan-Karjalan sotatoimialueella.

Konttorimme piakkoin tapahtuvaksi suunnitellun siirron johdosta lopulliseen määräpaikkaansa Sortavalaa on täkäläisissä sotilaspiireissä ilmennyt jonkun verran tyytymättömyyttä rahansaantimahdollisuuksien huonontumisen tähden. Heidän mielestään meidän pitäisi siirtyä joukkojen mukana eikä päinvastaiseen suuntaan. Tämän johdosta otimme tänään yhteyden Karjalan Armeijan (Karan) Esikuntaan lähinnä sen huoltopäällikköön saadaksemme selville korkeimman alueellisen sotilasjohdon mielipiteet ja toivomukset.

Everstiluutnantti Veistaro, joka vastasi tiedustelumme, oli etukäteen tietoinen siitä, että meidän mahdollisimman pian on siirryttävä Sortavalaa ja katsoi konttorin siellä tarpeen vaatimaksi, mutta pyysi samalla saada Johtokunnan tietoon saatetuksi armeijan toivomuksen, että myös kauempana idässä oleville joukoille mahdollisuuksien mukaan järjestettäisiin pⁱⁿsyväinen tilaisuus rahojen ja muiden maksuvälineiden vaihtamiseen.

Tämän johdosta ja myös katsoen siihen, että on pankin edun mukaista, että rintamalla runsas raha estettäisiin liian suuressa määrässä virtaamasta takaisin kotiseudulle (mikä aiheuttaisi meidän taholtamme liian useita rahatilauksia) ja saataisiin kerätyksi takaisin kassamme uudestaan täällä käytettäväksi, saamme kunnioittaen ehdottaa asian järjestettäväksi seuraavan suunnitelman mukaan:

- 1:o Heti, kun olosuhteet sen sallivat, siirtyy tämä konttori Sortavalaa, mutta tänne jäisi toistaiseksi Sortavalan konttorin alainen vaihtokonttori, joka sotilaspäällystön toivomusten mukaan voi siirtyä sotilaallisesti edullisimpaan paikkaan sitä myöden, kun tilanteen kehitys niin vaatii.
- 2:o Tämä vaihtokonttori jatkaisi virallisesti Suomen Pankin 7 Kpk / 6324 konttorin toimintaa ja säilyttäisi tämän nimen ja jäisi siis ulospäin Sortavalan konttorista erillisenä jatkamaan rintamakonttorin tehtävien hoitamista. Siitä olisi myöhemmin helppo tarpeen vaatiessa kehittää täydellinen konttori esim. jollekin vallatun alueen paikkakunnalle,

tai jos tämä olisi tarpeetonta vedettäisi se takaisin Sortavalan konttorin yhteyteen ja lakkautuisi automaattisesti, kun se on tehtävänsä täyttänyt.

- 3:o Ehdotetun rintamakonttorin, joka tulisi kaikin puolin toimimaan Sortavalan konttorin osastona, koko kirjanpito ja kirjeenvaihto tulisi Sortavalasta käsin hoidetuksi ja Sortavalan konttorin johtaja veloitettaisiin huolehtimaan vaihtokonttorin kaikinpuolisesta valvonnasta ja kerran kuukaudessa tapahtuvasta kassantarkastuksesta.

- 4:o Vaihtokonttorilla olisi oikeus suorittaa seuraavia tehtäviä:

Suoranainen rahanvaihto,
Shekkien ja postivekselien lunastaminen,
Suoritusten vastaanottaminen pano- ja ottotilille (Sortavalassa),
Maksumääräysten suorittaminen ja vastaanottaminen sekä
Postilähetysvekselien asettaminen.

- 5:o Kaikista kirjattavista tehtävistä olisi tehtävä päivittäinen ilmoitus Sortavalaa, jonka kassapäiväkirjassa ja kertomuksissa varsinainen kirjoihin vienti tapahtuisi ja siten tulisi joutuisammin pankin yleisessä kirjanpidossa huomatuksi.
- 6:o Kaikki rahat, konttori- y.m. tarpeet toimittaisi vaihtokonttorille Sortavalan konttori.
- 7:o Henkilökuntaa tarvittaisiin vaihtokonttoria varten: johtaja, vaihtokassanhoitajatar, kassa-apulainen ja vahtimestari-lähetti (joihin toimiin ehdottaisimme esim. kassanhoitaja R. Terämaan, nti v. Wrightin (Kuopio), nti Sorvan ja sotamies Kankaanrinnan).
- 8:o Sortavalan konttorin väliaikaista henkilökuntaa olisi vastaavasti täydennettävä yhdellä kassanhoitajattareella, yhdellä konttoriapulaisella sekä vahtimestari-talonmiehellä (ehdotamme esim. nti Kärkkäisen (Joensuu), ja nti Vuorion (Tampere) sekä jonkun Johtokunnan sopivaksi katsoman kätevän miehen).
- 9:o Vaihtokonttorin kirjanpito rajoittuisi kassakirjaan ja postivekselimemoriaaliin ja hoitaisi sen, kuten muutkin kirjalliset tehtävät, mikäli niitä ilmestyi-

si, vaihtokonttorin johtaja.
10:0 Kaikki vaihtokonttorin toimet olisivat väliaikaisia.
Näin järjestettynä tulisi pankin toiminta joustavas-
ti soveltumaan niin pankin omiin kuin sotaväenkin tarpei-
siin ja olisi koko järjestelmä helposti purettavissa heti,
kun sen voidaan katsoa täyttäneen tehtävänsä, tai voisi
se määrättyssä tilanteessa yhtä joustavasti muodostaa run-
gon ja alun uudelle, täydelliselle konttorille."

Henkilökuntaa määrätessä oli otettava huomioon muu-
tamia seikkoja, jos siitä odotti vastaavaa hyötyä.

Ensiksikin oli vänrikki Terämaan avuksi saatava haa-
rakonttorikirjanpitoon ja konttoritöihin täysin perehtynyt kas-
sanhoitajattareksi sopiva henkilö ja siihen katsottiin von
Wrightin parhaiten soveltuvan.

Sortavalaa taas oli tärkeätä saada toiselta puolen
joku entisen konttorin toimihenkilöistä, joka tuntisi paikal-
lisen väen ja pankin tavarat ja huonekalut ja siihen soveltui-
si parhaiten nti Vuorio. Toiselta puolen tarvittiin lisäksi
pystyvä kassanhoitajatar, jolle tarkastusmatkojeni ajaksi voi-
sin uskoa koko konttorin hoidon ja siihen tiesin nti Kärkkäi-
sen hyvin pystyvän. Ainoa vaikeus oli sijoittaa apulaiset sem-
moisiin paikkoihin, joissa heistä olisi suurin mahdollinen
hyöty. Nti Vuorion ollessa pankissa vanhemmankuin nti Rapeli,
ehdotin edellisen konttori- ja jälkimäisen kassa-apulaiseksi.

Yllä oleva ehdotus postitettiin elokuun 26. päivänä
ja laskimme voivamme odottaa päätöstä vasta kuukauden vaih-
teessa, joten jäimme rauhassa odottamaan, mitä tulemaan piti.

VAIKKI MATKUSTAMISEN.

Rauhani ei tullut pitkään kestää, sillä jo seura-
vana päivänä tuli määräys, joka uudelleen lähetti minut mat-
kalle.

Tämä joutui lähtemään länttä kohti, jossa
ei pysynyt lähtemällä seintuntien svassa Sortavalan kol-
veja.

Pääkonttorissa oli toimittu ripeästi ja tannoassa,
joka sain vastaukseksi, että määrätyn penä umbastaan Jo-
ensuuhun, jossa laskeserä John Hammarin tuli ilmoittautua
pankin konttorissa mikä jälkeen heidän tuli jossain matkua-
ten Sortavalan pansariväen avustaan.

Ei siis sattanut minä, kuin käännyä taas sotilasoivi-
rommaisten puolesta pyynnillä saada uusi komennustodistus
matkan varten sekä kyytiseoitus. On nimittäin muistettava,
että minulle ei annettu ylläistä liikkumalupaa, vaan oli jo-
ka matkaa varten pyydettävä sotilasoivrommaisten komennus-
todistus, joka sekä annettiin toisin paikoin hyvin vastaha-
loisesti.

Kyös kulkuneuvojen saanti tuotti aina suuria vai-
keuksia, kun omia ei ollut eikä sotaväeltä tahtanut milään
saada autoa käytettäväksi. Aina sai olla riippuvainen siitä,
sattuiko olemaan joku vaunu, joka oli menossa suunnitellun
matkan suuntaan ja jossa sattui olemaan paikka vauna. Usein
ei päässyt samalla vaunulla kaha osan matkasta ja kun auto